

Sultz Sándor:

BOZEN TRAVELL

(Play Gozdu Elek)

- játék egy részben-

SZEREPLÔK:

ELEK (69 éves)

ASSZONY, a felesége

MÁTYÁS, az inasa

A történet 1918. novemberében játszódik Temesvárott,
Gozdu Elek dolgozó szobájában.

Első jelenet

Félhomály. Csak a behúzott függönyök résein szűrődik be némi fény. Elek a diványon fekszik háttal, hunyt szemmel, szétvetett karokkal, betakaródzva.

ELEK A Brahma isten lakik ott, és ezer temploma van neki a városban. És ezek között a legszebb a Bisevar, az aranytemplom, és ott van a híres Gajan Bapi- a bölcsesség kútja. Én láttam azt a kutat...hozzámentem, és én ittam a vizéből...megértettem az élet szép bölcsességét- a szerelmet.

A te szerelmedet. A te "édes szerelmedet".

Csend.

Ittam a Gajan Bapi kútjának vizéből, az életem szép lett...és én szépnek éreztem a világot, és a jószág kegyelme adatott meg nekem.

A szerelmünk útjait jártam én, és jártad te, és ez az út elvezetett minket a szent Gangesz egyik csodaszigetére. Ott volt a mi palotánk, és ezt a palotát körülvette egy nagy, sárga tó, és ez a tó tele volt virágzó lótoszokkal. A palotánk lapos kupolája világoszöld, finoman csiszolt Jáspisből készült, és gömbölyű, apró kis nyílásokon át csúsztak be a világító napsugarak...

Csend. Elek megmozdul, megmarkolja, a nyakáig húzza fel magára a takarót, két öklét a nyakánál tartja.

A lótoszvirág! Az édes felejtés virága...Aki a gyökeréből eszik, elfelejti a múltját, és csak a jelent érzi...A lótosz a teremtő szerelem, az ölekezés virágja...A lótosz, mikor virágzik, aludni látszik, és csak a vizek felett halkán lebegő mozgása mutatja, hogy félig ébren van, félig alszik...

A terem kupolájának alsó ívén pihent egy fénylően zöld, aranykoronás kígyó- a szemei rubinból voltak. A kígyó az okosság jelképe. Sokáig néztük a kígyót.

A terem közepén állott a teremtő, Síva isten aranyból készült hatalmas szobra. Síva, aki mindenütt jelen van...az ő lényéből árad a szerelem, minden ölelés, és virágja a lótoszvirág.

Ott láttuk meg a lapis lazuliból alkotott két gerlét, te mutattad meg az aranyból cizellált kakukkot, amely a forró szavak, az édes beszéd madara, te láttad meg a pávát, én pedig az ezüsből készült tyúkot, mint az édes csókok jelképét...Te láttad meg a

színaranyból vert narancsfát, és rajta az érett narancsokat, én a fekete csíkos és aranyból vert tigrist, a mohó gyönyör...

Csend. Elek elengedi a takarót, karjai lehullanak a teste mellé.

Én láttam meg, amint összekuporodottan egy keveret alatt néhány kobrakígyó reánk nézett...a kobra a mi ellenségeink szimbóluma...

Te láttad meg a vakula virágot, amely csak akkor virágzik, amikor egy szép asszony a szájvizével megöntözi. Te rózsavízzel öblögetted ki a szádat... Én láttam meg a kristályüvegbe szûrt nektárt, és mi ittunk belôle, és édes mámor fogott el minket...

A szemek fénylettek, és édes volt a te szád, édes volt a meleg leheleted...Aranykarikák voltak a bokáid felett és a karjaidon, és én megcsókoltam a te szép lábaidat...csókoltam a térdeidet...A könnyû, fehér ruhádat fölemeltem, és a fejemet az öledbe tettem...az arcom érezte a bôröd simaságát, és forró nyelvem érintette a köldököd édes csészéjét...

Az arany almafa alá ültünk, és én cirógattam meztelen lábaidat, a tenyeremmel simogattam az almából metszett szelvényhez hasonló halmodat, és gyöngéd nyomással éreztem meg a kicsi, a finom metszésû kagylód két ellipszis ívét, és az ívek között a cikom magjához hasonló, vérpiros bimbót...és én a nyelvem hegyével csókoltam ezt a...

Elek felül, indulatosan kászálódik ki a pokróc alól, az íróasztalhoz megy, lámpát gyújt, leül, papirost keres, tollat ragad. Ám mielőtt írni kezdene, cetlik között matat. Közben.

ELEK Nagyságos asszony! (...) Nézze kérem! (...) Mindenek előtt bocsánat, hogy oly hosszú idő után zavarom... (...) Nem is tenném, ha nem lenne szükségem mégis (...) a közelebbi barátságunk idején kegyed számára kölcsön adott...

(Rátalál a keresett cetlire)

Megvan! Tehát ha volna szíves inasával, vagy egyéb más úton számomra visszajuttatni...Seherezádé összes meséit, a Félisten címû színművet, a Condottiere életrajzokat, Maeterlich Pelléás és Mesilande-ját, hiszen úgy tudom, ezt a szerzõt ön már nem kedveli...és várjunk csak...

(Másik cetlit keres, megáll.)

ELEK Látja, én még mindig magáról álmodom. Pedig mennyi idő telt el azóta, hogy küldözgettem azt a sok, talán túl sok levelet. Minek is írtam magának? Talán érezte, hogy alkotni akartam valami nagyon szépet. Valami nagyon nemeset és ritkát. Két ember harmonikus életét ez életünk utolsó percéig- nem, nem

csak az utolsó percig, hanem azon túl is éljünk a megértő kultúr emberek emlékezetében.

Nem a hiúság hû képét akartam megôrizni az enyészettől. Ezért jegyeztem föl a tetteinek, a gondolatainak és érzéseinek minden gesztusát. Ez az édes megfigyelés sok-sok kellemes és tartamas órát adott nekem. Igen, emléket akartam állítani magának. Azért is, hogy öreg napjaiban- lapozván leveleimet- elevenen érezze meg az együtt való életünk minden varázsát, nemes szépségeit, akkor is, amikor én már nem is élek...

Dehát érdeklis is ez magát! Sebaj. Nagyságos asszonyom, én megfogadtam, hogy ez az utolsó levelem rövid lesz, ebben minden emberinek mondható megnyilatkozástól tartózkodni fogok, és csakis eme listára szorítkozom, ami...

Hideg van itt, akár a Pokolban! Mátyás!

Csend, Elek várakozik.

Mátyás! Mért van a szobámban ennyire hideg? És mért van sötét?

Elek feláll, az ajtóhoz megy, kinyitja, kinéz, aztán becsukja.

A maga minden jellemző vonásai! Kis gögös értetlenem.

Visszasétál az asztalhoz. Felvesz egy cetlit, elolvassa, visszahullajtja az asztalra.

Lord Byron rövid életrajza Thomas More tollából. Az kellett volna magának. Egy Lord Byron. És nem én. Egy Gozdu Elek. Igaz, aranyból kivert pávám? Dehát mit tehattünk? Maga Temesvárott élt. És mifelénk nem sétálnak zseniális lordok, se Oscar Wilde-ok, se Baudelaireok a Bega füzes sétányain, a Lloydban nem kávézik se Goethe, se Rilke, és nem Verlaine látta meg Önt, a halványlila selyemasszonyt, tizenöt éve, , júliusban a Koronaherceg utcában, ahol ön éppen a férjével sétált karonfogva, én pedig a katona zenekar valcerjének elnémultával minden közvetítés nélkül bemutattam magam... Nézze, kérem! Ne értsen félre! Nem bántam meg! Nem én! Csak...pokoli hideg van itt!

Mátyás! Nem kéne mégis befűteni?!

Elek körülnéz, megtalálja a köntösét, felrángatja magára.

Persze, hogy nem? Nekem már a meleg is minek? Gyakoroljak csak, milyen érzés lesz nekem a Pokolban? Jobb, mint itt. Majd ott talán megtalálom a boldogságomat.

Percy relikviái! Azt is kérném vissza! Tudja, abban van valami király balladája, amit azért tartottunk szépnek, mert tanúságot tesz róla, hogy a boldogságot nem lehet keresni. Csak megtalálni. Emlékszik, milyen keserédesen elbólogattunk ezen

a tanulságon? Hát akkor most, ha van egy kis ideje, olvassa el azt a balladát újra, mielőtt visszaküldené.

Leliül az asztalhoz, írni kezdi a visszaküldendô műveket. Ám rögtön felhagy vele.

Az idô mintha állana. Talán áll is, és mi vagyunk azok, akik megyünk. Igen- megyünk valahová, talán a vágyaink, az örömeink irányába, és nem vesszük észre az idôt. Nagyon régen valami ilyesmit is vallottam magának. Az utóbbi életemben viszont mintha én álltam volna meg. Az idô pedig rohan, mivel hónapok óta nem megyek el itthonról sehová, csak ülök itt, a dolgozó szobámban, és... Mára már végképp nem tudom, és komolyan nem is kutatom, mi a célja annak, hogy még vagyok. Sokszor elkedvetlenített a múlandóság törvénye. Bár a halálra még mindig nem borzadállyal gondolok. Igen, a halál csak jó, a halál csak édes altatódjka, aki vigyáz minden zajra, hogy föl ne ébredjünk. Csak ringat, ringat minket...Maga nagyon jól tudja, hogy miféle múlandóság bánt engem! Bánt és sért a szépség elmúlása! Hogy a harmóniából disszonanciák lesznek, hogy a közelségek távolodnak, hogy a jó rosszra fordul, és...hogy a halálon kívül nincsen más bizonyosság. És ha azt kérdezné tőlem, hiszek-e még a művészet vigasztalásában

Nem, maga ezt nem kérdezné meg tőlem. Maga már nem érdeklődik, és ez így rendjén is való. Magának volt ereje a mi műalkotásunkat befejezettnek nyilvánítani. És maga, mint poéta, tudja, hogy egy elkészült vershez az írójának oly kevés a köze...

Maga, mint poéta..! Uramisten! Hogy én a maga költői képességeit illetően is mennyire vak voltam. Weisz Nusi, a karcsúlábú költő zseni...! Nos, azért ne aggódjon. Ha akkor ünnepeltem a temesvári Bovariné zsenéit, most nem fogom azokat rosszízû megjegyzésekkel illetni, csak azért, mert maga...

Mindamellettt tájékoztatom önt, nagyságos asszony, hogy betegségem ellenére eléggé jól vagyok. Persze ezt sem fogom most megírni magának. Elvégre egyikönket se teszem ki annak, hogy ön joggal megrökönyödjék, hogy jövök én ahhoz, hogy önt hogylétem felöl tájékoztatom. Csakis a lista. Remélem, ezt se veszi majd kicsinyeskedő tolakodásnak. Se valami gyerekes duzzogásnak, aminek csak az lenne a célja, hogy a figyelmét magamra felhívjam. Ennek a listának nem más a célja, mint ami: szükségem van rájuk, elvégre mostanában eléggé sok a ráérő óráim. Ezért hát, kérem, keresse meg és tegye egy ládába

az alábbiakat! Amit rögvest listába állítok, mihelyt pihentem még egy kicsit. Legalább addig, amíg Mátyás elő nem kerül valahonnan, hogy befűtsön, megszabadítván engem a dermesztő hideg elviselésének pokoli gyakorlásától, ami...

Elek feláll.

Ejnye, dehát minek beszélgetek én megint csak magával?!

Elek visszatér a díványhoz, ledől, a karját széttárva bámulja a mennyezetet.

ELEK Mi voltál te nekem? Beatricém? Lehet. Bár nem értem, hogy egy múzsának miért kéne feltétlenül távoli, hideg csillagnak lennie...Igen. Danténak is kellett Beatricéje a Pokolhoz... Vagy Kleopátrám? Kérted te tőlem a becsületed, a karrierem a szerelmedért? Nem. Te magad se áldoztál volna fel semmit értem. A megszokott kis lila, bársony életedet. A kényelmedet. Gozsdu Elek nem Antonius. És nem egy lord Byron.Csak egy korosodó, kellemes házibarát. A széplélek királyi ügyész úr, aki értékeli a kerted, a műveltségedet, aki lelkesedni tud a rózsáidért, a zongora játékodért, aki a lelki támaszod, az apád és a szeretőd egyben...Akivel meghitt sétákat lehet tenni, aki aztán hajlandó leülni a férjeddal kártyázni, de közben titokban téged les, hogyan alszol a diófád alatt.

Én akkor elnézést kérek az ön Lajosától, és betakarom önt egy kendővel, mert a fenyők, a bokrok, a virágok hűvös párázatokat lehelnek, ön egy pillanatra felébred, rámmosolyog. A Hold megvilágítja a pázsitot, a diófát, a fenyőket, meg a maga arcát. És a maga kedves Lajosa csak bárgyú félmosollyal tûri az egészet...

Emlékszem az imámra, a maga imájára, amit kitaláltam magának, és ez az ima egy időben magának tetszett: Mindenható szépség, hozzád fohászodom, és alázatosan kérlek, könyörülj énrajtam.

Védelmezz meg engem a rútak minden kísértései ellen, és add nekem a malasztot, hogy Benned éljek és Benned haljak meg. Tebenned van a jóság, Tebenned van az erő, Tebenned van a mosoly és az öröm, és Benned van minden, minden boldogság, és a nemes bánat is benned van.

Alázatosan kérlek, maradj velem ebben az életben, és maradj velem minden eljövendő életekben. Alázatosan kérlek, maradj velem mindörökre, ámen.

Csend. Elek mintha aludna. Halkan szólal meg.

ELEK Pedig nem magához kellett volna így imádkoznom. Ez nem a maga imája. A kislányomé! Az övé lehetett volna, ha

szegényke megéli. Neki kellett volna leírnom, és neki kellett volna ajándékoznom...mondjuk, amikor az első báljára készül izgatottan... Ha megéri...Neki is járt volna egy szupécárdás! Az első, szűzies flört! Valami fiatal jogással...aki csókot lehel az én kislányom hófehér kezére, amiben a flandriai csipkekendőjét tartja...

Látja, elvette tőlem az isten őt is. Soha nem meséltem erről magának. De nyugodjon meg. Soha nem is fogok. Maga az én örömeimre se volt soha igazán kíváncsi...Hát hogy érdekelhetné bármi fájdalmam, bánatom, bűnöm, gyalázatam?

Nézze, most lehunyom a szemeimet ismét.

De most nem magát látom sosem volt palotánk sosem volt szigetén, most nem akarok újra emlékezni olyas testi gyönyörökre, amit mi együtt talán sose éltünk meg. Tudja, kérem, kit látok megint? Michael arkangyalt, akivel egykor lázálmomban...

Elek felül, ingerülten.

ELEK Mátyás! Meleget! Kávét! Kiflit!

Egy percig hallgatózik, semmi nesz. Visszadől az ágyra, lehunyja a szemét, aztán.

ELEK A végtelen űrben egy fényes, fehér felhő és mélyen kék ég alatt állott. Nem féltém tőle, de megijedtem, amikor mellette láttam egy asszonyt, akinek a szemei be voltak hunyva, és aki, nekem úgy tetszett, halott volt. Egyszerű, szürke és szegényes ruha volt rajta. Olyan, amilyent a kis vasúti tisztviselők feleségei viselnek.

Michael arkangyal mellett három nagy fa állott. Én még ilyen fákat nem láttam. Szomorúak voltak. Nekem úgy tetszett, látnak, gondolkodnak. Egy pillanat alatt a helyzet úgy változott, hogy az egyik fa mellett állott az a szürke asszony, a másik fa mellett állottam én, a harmadik mellett maga.

Michael arkangyal vakító fényben. A szürke asszonyhoz lép, és így szól a szürke asszonyhoz.

Íme, a kardommal levágom ezt a fekete és keserű almát, és ezzel neked adom a szégyent, neked adom a szegénységet, és neked adom a szomorúságot.

Aztán hozzám lép és így szól.

Íme, a kardommal levágom ezt a láva parázsból való almát, és neked adom az önvádat, neked adom a megbánás kínjait, és neked adom a csalódás szomorúságát.

Aztán magához fordult. Maga egy hideg és meleg színeket játszó kôalmát kapott, az ingadozás átkát, a múltó varázslatok

mérgét, magának adta az öntudatlan és akaratlan megtorlás erősségét, hogy büntessen vele. Ez volt a maga feladata. Engem megbüntetni.

MÁSODIK JELENET

(Mátyás jön be. Kosárban aprófát hoz a tűzre. Elekre néz, aki aludni látszik. A kályhához megy, dolgához lát. Kissé megijed, amikor Elek hunyt szemel megszólal.)

ELEK Nem szerettem azt az asszonyt.

MÁTYÁS Tessék?

ELEK De megkívántam, és azt akartam, hogy az enyém legyen.

MÁTYÁS Hogy mit parancsol, nagyságos úr?

ELEK Romlatlan volt és jó volt.

(Mátyás bámulja egy darabig, aztán folytatja a munkáját.)

ELEK Én voltam az első civilizáltabb ember, akivel találkozott. Ő a jóságával azt hitte, hogy minden ember jó, és bízott az ígéretekben. Sokszor elhatároztam, hogy nem zavarom a nyugalmát. Megszeretett. Megcsókoltam. Megkérdezte, elveszem-e feleségül. Az enyém lett. A férje törvényesen elvált tőle. Egy fiúgyermeket hozott a világra. Én megijedtem, de meglátogattam. Kijózanodtunk mind a ketten. Nyolc hónap múlva férjhez megint. Egy vasutashoz. Négy évre rá tüdővészben meghalt. A férje egy évre rá követte. Látja, mennyi szomorúságot okoztam én?! Szegénységbe, gondokba űztem egy vidám lelket. A pusztulás kelt a vétkem nyomán. Érti ezt maga?

MÁTYÁS Hát...félig-meddig magam is zabigyerek lennék...

ELEK És a vétkek nyomán jár a megtorlás, habár a vétkezô nem mindig tudja, hogy miért szenved, mert az ember a vétkét szívesen elfelejti, vagy megalkuszik a lelkiismeretével, vagy pedig áthárítja a felelôséget arra, akit megbántott.

MÁTYÁS Ez valami régi törvényszéki história, nagyságos úr?
(Elek kinyitja a szemét.)

ELEK Az. Régi, törvényszéki. Hány óra van?

MÁTYÁS Délután.

ELEK Kértem, hogy ébresszenek fel idôben! Sok a dolgom!

MÁTYÁS Igenis, nagyságos úr...

ELEK A kávémat!

MÁTYÁS Mindjárt hozom.

ELEK Ne te hozd! A lány hozza! Hogy is hívják, na?

MÁTYÁS Ő is két hete felmondott.

ELEK Fel?

MÁTYÁS Hazament Magyarországra, ha tetszik emlékezni.

ELEK Akkor már mindegy is, hogyan hívják.

(Elek felkel, az íróasztalhoz megy, írja a listát, amíg Mátyás távozik.)

ELEK Tehát akkor...Seherezádé, Félisten, Condottiere, Maeterlich,
Byron, Edmund de Goncourd, Turgenyev három elbeszélése...

(Elek leteszi a tollat, felkel.)

ELEK Lila hölgyem! Vallja be, maga hány férfinak volt a büntetése eddig? Jómagam négyről minimum tudok. A férje, szegény Lajos, az ugye egy. Én kettő...A harmadik, aki miatt veszfaragásra adta azt a szenvedő kis lelkét, a negyedik, akivel...

Mondja, drága! Tényleg vannak nők, akik csakis a lesbikus szerelmet élvezik? Igen, igen! Elismerem, hogy ez egy nagyon durva, nem úriemberhez méltó kérdés volt. Dehát maga ismeri azt a Gozsdu Eleket is, aki képes effajta durva megszólalásokra.

(Leül.)

ELEK Magának igaza volt abban is, hogy mi ketten folyton vártunk valamit. Holott egészen bizonyosan tudtuk, hogy egymástól nem várhatunk semmit. És csak az "intellektualitásunk" tart valahogy össze. De magának titkai voltak. Az el nem mondható titkok mindig távolságot teremtenek. Barátságunk kihűlt. Énünk értékeit már rég nem egymásnak adjuk. Maga mit sem törődik velem. Örömittasan köt új barátságokat. Nem! Már nem mentem fel magát! Hogy magának kell ez, mert ebből virágzanak ki a maga "gyönyörű szép költeményei". Badarság! Csak a szerelmes férfi mondatta velem, hogy azok a versek zseniálisak. Érzelműek, lila asszony! Maga csalfa, hölgyem, már elnézést kérek! Ennyi. Maga nem egy Mc Viardot. Aki csakugyan nagy művész, zseniális énekes volt. És csak úgy mellékesen jegyzem meg, hogy majd ötven éven át hűségesen szerette az én Turgenyevemet. Mi hát akkor maga, halványlila asszony? Képes maga egyáltalán, igazán szeretni? Érezte már, ha egy férfira gondolt, hogy a szerelem csoda, hogy a szerelem misztérium? Hogy a vonzódás törvényeit csak a vágyban érezzük, látjuk, de az okok, melyek a vonzódást megindítják, örökre rejtélyesek maradnak? A vonzódás ölében nyugszik a lélek, és ott nyugosznak az örömök, a mosoly, a könnyek, a harag, a féltékenység. És ennek a vonalán a kétségbeesés, a bánat, a halál. És ezért szép a szerelem. Legalább értette, amikor néha erről vallottam magának? Vagy maga tényleg csak Michael arkangyal eszköze csupán, akit vétkes férfiakat megbüntetni küldött le ide, a Földre a Vega csillagképből?

Maga engem nem szerethetett, mert akkor maga engem most is szeretne. Az igazi, az ôserejû szerelem nem múlhat el!

Erről jut eszembe, kérem vissza az Otellómat is.

(Ezt elégedetten beírja a listára, aztán feláll, az ablakhoz megy, elhúzza a függönyt, bánatosan bólogat.)

ELEK Köd. Odakint, idebent. Köd. És hideg. Élni sincs kedve az embernek ilyen időben.

HARMADIK JELENET

(Mátyás tálcán kávét és kiflit hoz be. Leteszi az asztalra, tölt a csészébe. Elek kinéz az ablakon tovább.)

MÁTYÁS Az uzsonnája, nagyságos úr.

ELEK A nyírfám se látszik. A tér túloldalán. Tudod, Mátyás, miért szeretem én a nyírfát?

MÁTYÁS Nem.

ELEK Mert ideges fa. Érzékeny és gyöngéd. Finom asszonyi természete van.

MÁTYÁS A nyírnek...

ELEK Könnyen él, szinte légies. Nem gondolkodik, csak érez. A levelei apró tenyerekhez hasonlítanak. Nem lármás, halk lelke van. Finom és törekeny, de szép és kedves a mosolygása.

MÁTYÁS A mosolygása. A nyírfának.

(Elek megfordul, az asztalhoz indul.)

ELEK Eredj már! Friss a kifli?

MÁTYÁS Még ropog.

(Elek megtapogatja a kiflit, leül, beleharap. Mátyás indul kifelé.)

ELEK Te tudod, mi az a szerelem?

MÁTYÁS Én?!

ELEK Csókoltad te már meg asszony mezítlen lábát?

MÁTYÁS Nem gond az se, ha előtte megmossa...

(Elek étvágya csak az első falatig tart ki, utána immál-ámmal fogyaszt, a kiflit inkább a kávéba mártogatva. Közben az egyre inkább fészengő inasnak.)

ELEK Érezted-e már, hogy a szél finom hegedűhangokat hoz neked? És láttad-e olyankor a hangok színeit?

MÁTYÁS Miből telne nekem cigányra, nagyságos úr?

ELEK Hogy ezek a színek átlátszóak, és hasonlítanak a festett ablakok gyöngéd színeihez? Például a halványkék az olyan, mint egy gyermeklány hangja. Édes és névtelen vággyal teljes. És annak a vágynak sose lesz neve! Miért?

MÁTYÁS Nem tudom.

ELEK Mert az isten megöli!

MÁTYÁS A kislányt?

(Elek hosszan mered maga elé. Mátyás indul.)

ELEK Az átlátszó rubin hang galambvére pajkosan mosolyog.

(Mátyás visszafordul. Csend.)

ELEK Én egykor csókoltam egy lila asszony lábát.

MÁTYÁS Majd...visszajövök a tálcáért.

ELEK Miért van az úgy, hogy a szépek értelmetlenek, és miért van az úgy, hogy a csúnyák értelmesek? És miért van az úgy, hogy a legszebb pillanatokba belevillan valami alacsonyság, valami, ami nemtelen és rút?

MÁTYÁS Hát...mert...ne csak mártogatni tessék azt a kiflit!

ELEK Valamikor régen, a mesék idejében tündérek és ártatlan szellemek laktak ezen a mi világunkon.

MÁTYÁS Hanem együnk is!

ELEK Az idő múlt. Az emberek megjelentek a földön, és vétkek születtek a földön. És a tündérek, meg az ártatlan szellemek, látván az emberek gondolatait, érzéseit és vágyait, a nádasok ingó mozgásában, a madarak énekében, a hullámok nyögésében és az édes hegedű hangjában siratták a világot. Te hallod őket, Mátyás?

MÁTYÁS Tetszik tudni, hogy légnymást kaptam a bal fülemre, nagyságos úr!

ELEK Azért csak járj a szépség útján, ha tudsz.

MÁTYÁS Igenis!

ELEK A szépség útját nem lepi el a köd.

MÁTYÁS Értettem!

ELEK Ott nincsenek göröngyök. Nincsen sár. Nincs szomorúság.

MÁTYÁS Akkor az az út csak a Paradicsomba vezethet.

(Elek meghökken, megnézi magának Mátyást.)

ELEK Nem is vagy te annyira ostoba.

MÁTYÁS Ahogy parancsolni tetszik.

ELEK A Paradicsomban nincsen szerelem.

MÁTYÁS Bánja a fene!

(Elek felderül.)

ELEK Igazad van! Mert ahol nincsen szerelem, ott nincsen gyötirelem se. Hozz egy Figarot!

(Mátyás mozdul, aztán még inkább feszélyezve.)

MÁTYÁS Jaj, nagyságos úr!

ELEK Gondolj csak bele, Ádám és Éva micsoda boldogok voltak. Bár állapotukat tévesen képzeljük gyermeki ártatlanságnak. Hiszen mi emberek már születésünk, mit születésünk, fogantatásunk pillanatától sem vagyunk ártatlanok, hanem a szerelem gyümölcsei.

MÁTYÁS El vagyunk átkozva, az már biztos.

ELEK El. Kértem már, hogy hozz egy pakli figarót?

MÁTYÁS Magának azt nem lehet!

ELEK Ugyan! A kávéhoz egy szál csak dukál.

MÁTYÁS Nekem nem szabad adnom.

ELEK Ejnye! Ha kérem! Ki az úr a házamban?!

MÁTYÁS A nagyságos úr.

ELEK Akkor?

MÁTYÁS Máris...megpróbálom...

*Mátyás kimegy a szobából. Elek belekortyol a kávéba, aztán
visszasétál az ablakhoz.*

ELEK Akkor most azt húzd, cigány, hogy "Szerelem, szerelem,
átkozott gyötreme...!"

Dúdolja a dalt, aztán a homlokát az üveghez szorítja.

ELEK Mert ha nem lenne szerelem, ember se lenne, emberiség se
lenne, háború se, halál se. Élet se. Kit érdekel az élet, ha
ilyennek kell lennie? Ne legyen élet! Semmi se legyen! Semmi
se lett volna akkor inkább soha!

*Elek öklével az ablakra csap, megrémül, benyomta-e, aztán nyitott
tenyérrrel megtapogatja, lapogatja, közben.*

ELEK Bár ne lenne. Bár csak a semmi lenne, ha már valaminek
muszáj lennie!

Az élet: vízió.

Bár lenne így igaz: csak vízió. Hogy én vagyok, hogy maga
van, hogy a föld van, hogy az ember a földön él. Képzlet,
káprázat.

Káprázat volt a mi szerelmünk is, nagyságos asszony.

Az az! Az én magányos, beteg lényem agyszüleménye. Látja?
Most is kivel beszélgetek? Kinek írok újra és újra egy soha
meg nem írható, utolsó levelet? Magának! Aki nincs is! Nem is
volt soha, csak az én buta agyamban, sóvár lelkében. Nem volt
maga senki. Olyan nô, akit én magamnak magában
elképzelttem, nem is létezett soha. Tehát mi jogon is
neheztelhetnék én önre, kérem? Csak nem azon a jogon, hogy
flörtölt velem? És? Mi voltam én? Talán kamaszodó ifjú, hogy
én magát egyetlen percre is komolyan vegyem?

Káprázat volt a szeme villanása, minden gondolata..Én
álmodtam magamnak magát az én álmomba a negyedik
dimenzióból. Vagy magának csakugyan a Vega csillagkép az
igazi lakóhelye?

Lehet, hogy nekem is? És mi ott, a Vegán tényleg férj-feleség
vagyunk?

És nekünk kellett, hogy amott, egy szép nyári estén
otthonunkba hazatérve lehunyjuk szemünk, és megálmodjuk

egymást emberi alakra, és hozzá a földet, hogy egymást a földi emberek földi érzéseivel szerethessük, kínozzuk mindhalálíg? Nehéz az álmunk. A föld súlya ránk nehezedett, a föld bepíszkított, a föld, ez a sárból való föld, minden ô hazugságaival, minden ô bizonytalanságaival egyetemben. Micsoda rettenetes álm ez! Jobbat is találhattunk volna magunknak. Ha van hozzá ereje, könnyörgöm, ébredjen, ébresszen! Vagy...nem vagyunk mi boldogok amott se, nagyságos asszony? Netán halálosan unjuk egymást? És éppen azért álmodtuk át ide magunk? Hátha itten jobb lesz? Hátha itten fedezzük fel azt a szépséget, amit...

Ejnye, micsoda zûrzavaros kép ez! Most akkor ki álmodik kit, és honnan hová? Nincs magának valami komoly, felnött emberhez méltóbb dolga, gondja, Gozsdu Elek, nagyságos úr? Gondolkodjék! Ön egy...nem létező királyság nem létező megyéjének...nem létező ügyésze lenne, kérem! Akit mélységesen...nem foglalnak el...nem létező hivatalának...nem létező ügyei. Itten, kérem, már csak a börtönök a régiek. A börtön az a fix pont, tekintetes uraim, aminél fogva kifordíthatjuk a sarkából akár a ..világmindenséget!

Elek ünnepélyesen, merev derékkal meghajlik, aztán halkán, ám határozottan.

ELEK És most kérem a kabátomat, a kalapomat, és a sétabotomat, mivel távozom.

Elek rögtönzött kis jelenetétől mosolyogva ül vissza az asztalhoz, egy percig elkalandozik a tekintete, aztán visszatér a listához. Elkomorul.

ELEK Emlékszik, egyszer azt írtam magának, milyen kár, hogy maga nem szöke, milyen kár, hogy maga nem hárfa. És milyen kár, hogy minden én énekemet nem muzsikálhatom ki a maga vízió-életéből, vízió-lényéből. Mért magát kerestem egész életemben?! Mért magát találtam meg? Amikor álmodhattam volna maga helyett magamnak sokkal jobbat is.

Tudom, maga az én büntetésem. A démonom. Ó, uram isten, hát ennyi súlyosat vétkeztem volna? Hogy még mindig csak maga van nekem, és a magányom? Dehát kicsoda maga? Nézze, kérem, legalább a könyveimet küldje vissza!

Elek feláll, aztán az ajtóhoz siet, kinyitja, kikiált.

ELEK Cigaretta! Nem értik, hogy képtelen vagyok gondolkodni, ha a kávéhoz nem füstölhetek?

Csend. Elek becsukja az ajtót. Leül a díványra.

ELEK Mindegy. Minek gondolkodni? Ki lenne rá kíváncsi? Senki se. Mint említettem volt az imént, nagyságos asszonyom, réges rég nem kutatom, hogy itt, e fájdalmas, kicsiny, méltatlan földi

létben minek mi a célja, és hogyan működik. Hála az égnek, véget ér ez a szörnyű álmom nem sokára. Így tehát nem is szükséges önek engem felébresztenie. hagyjon engem békén, kérem!

A kabátomat, a kalapomat! Ha nem venné észre, végrendelkezem!

Hogy mit hagyok hátra? Ez is nem mindegy? Arra se volt soha senki igazán kíváncsi, miket hallucináltam én itten össze. Pár írás csak az egész. Két jó regény, pár novella, két színdarab...Ítéshoz uraim egyik zsengémet se tartották soha semmire. Ez ám a karrier!

Fanyar mosoly.

Írta Gozsdu Elek. Játszta és rendezte Gozsdu Elek. A tomboló sikert learatta...Jászai Mari.

Elek felpattan, megint az ajtóhoz siet, kinyitja.

ELEK Még a legegyszerűbb számvetést se vagyok képes elvégezni cigaretta nélkül! Eme egyszerű körülmény belátása esetén a legteljesebb komolysággal, felelősségem teljes tudatában kérdelem: kit érdekel, ha a füstölésbe belepusztulok is?!

Odakint még mindig csend. Elek ellép, nyitva hagyja az ajtót, visszaáll az ablakhoz.

ELEK A köd. Jobb is, ha homálya mindent befed. Ugye azt bizonyára pontosan értené, ha azt mondanám önnek, asszonyom, hogy nincs fájóbb, mint az őszinteség. De mi az igazság? Amit a pusztaságunkkal megértünk? De mit érthetünk meg? Csak a ködöt. Azt se! Azt csak látjuk. Tudjuk. Ez az egyetlen bizonyosság. Mindent befed a köd. Dehát az iménti, kissé zűrzavaros képzetnél maradva, vajon a ködöt látjuk-e?

Hosszan bámul kifelé, aztán váratlanul, határozottan az asztalhoz siet, leül, írni kezd, tagoltan mondja.

ELEK Még mielőtt a listát folytatnám, kérem, nagyságos asszony, hogy sürgősen vesse tűzbe az összes önnek írt leveletem!

Az írást itt megint abbahagyja.

Cserébe megígérem, hogy magam is így járok el a nálam lévő és tudtommal másnál fellelhető másolatokkal, az ön firkálmányaival egyetemben. Rendben, a firkálmány kihúzára, legyen helyette....sorai. Nekem szánt sorai. Vicces. Életében nem volt hajlandó összecsapni számomra egy valamennyire is elfogadható levelet! Vagy nem is volt képes rá? Á, soha nem is érdekelte őt, Gozsdu Elek! Imponált neki a hódolatod, te, művészféle királyi főügyész. Kinek voltál te hű lovagja? Egy temesvári kupec unatkozó nejének! A kis hisztérika! "Lila asszony"?! Szültél voltál gyerekeket a férjednek! Hogy ők is

meghaljanak? Elvigye őket a láz? Igyanak mérget? Vagy kapjanak a szívükbe egy golyót? Mint a szegény...Hagyjuk ezt!

Nagyságos asszonyom! Leveleim irodalmi értéke semmi, azt pedig nem várom el, hogy öregebb korában ezt az irdatlan mennyiségű botorságot olvasgassa, felidézve ezzel régmúltját. Nyilván eléggülten mosolyogna csak soraimon. Lám csak, szépséges ifjú hölgy koromban mely bohócot csináltam még abból a Gozsduból is, az isten nyugosztalja! Hát nem! Kérem! Követelem, és elvárom, hogy igenis semmisítse meg őket! Most már kétségtelen sült ostobaság volna azt állítanom, amivel oly sokáig vigasztaltam magam, miközben váltig azt hittem, hogy önhöz beszélek, mert ön az, aki engem megért, hogy a művészet, és így ezek a levelek is sokkal értékesebbek az életnél, az életünkénél. A művészet se ér semmit! Hiába stilizálja azt, amiből táplálkozik. Méghogy az élet "munka"! Hát jó, kedves Turgenyev úr. De mi érte a bér? Köd, köd, köd! Nincs boldogság. A szépség útja is csak a Pokolba vezet. Tehát? Mégis mi űzi az embert egyre újabb megélések felé, asszonyom? Nézze, kérem! Az oktalan remény. Tehát akkor? Ha már nincs remény? Kérjük a kalapunkat, a...

Felpattan. Egészen felvillanyozódik.

Várjunk csak! Mintha én legutóbb, amikor a Lloydban jártam volt, vásároltam volna...

A zakójához siet, kutatni kezdi a zsebeit.

Igen! Határozottan emlékszem, hogy odaszóltam: "Rónaikám, a maga kávéja kerek tíz éve ihatatlan!" Mire a Rónai meghajtja magát, és mosolyogva válaszol: "Ahogy méltóztatni tetszik, főügyész úr", amire én: "Könyörgöm, hozzon ki legalább hozzá...egy pakli...figarót!"

Egyre idegesebben forgatja ki a zsebeit. Végül hitetlenkedve néz a zakóra.

De akkor hol van?! Biztos, hogy vettem! És aztán elettem a zsebembe, és hosszú sétát tettem a...

Még egyszer kikutatja a zsebet.

Hol van? Kivették?! Másképp nem lehet! Nahát, ez kérem...!

Leccsapja a zakót. Egy percig ökölbe szorított kézzel bámulja, aztán leül a dívány szélére. Nagyot fúj.

Látja, kérem? Erről beszélek.

Miről? Miről is? Ja, igen. Az élet Pokol. Arról. De maga, nagyságos asszony, ezt még aligha tudhatja. Maga szép, maga jól elfoglalja magát a kis flörtjeivel, miközben maga azt a szerepet próbálgatja, hogy magának lelke van. Pedig magának nincsen lelke. Maga nem ember, hanem démon. Az nem csak

játék, hogy maga a Vega csillagképből való. Magának nincsen lelke, ezért nincs mivel szenvedjen. És én magát leginkább ezért gyűlölöm.

Feláll, ám nem mozdul.

Mindenekelőtt közlöm önnel, hogy nem érzek semmiféle különösebb fájdalmat. Hosszú, talán túl hosszú életem során elvesztettem ugyan eleven embereket is, értse ez alatt, hogy nem csak lelketlen démonokat, de egyik se volt még eme eleven, hús-vér, szívvel és lélekkel rendelkező emberi lények közül olyan, akiket hosszasabban kellett volna megsiratnom. Miért nem? Mert összevéve az értékeiket, úgy találtam, hogy az értéktelen kvalitások túlsúlyban vannak, ezért...

Jaj, istenem, hogy mondhatok ilyet! Ez is micsoda ostobaság! Póz! Pózkod! Ki előtt, az isten szerelmére?!

Visszafekszik a díványra, a hasára fordul, a párnába rejti az arcát. Onnan szólal meg.

De megint csak az eszembe jut a szomorú Milton, aki szintén egy asszonyi démonon csüngött. Ő is elveszette! Elevenen elveszette! És ez a kitzasztottság hajszolta őt is a kétségbeesésbe, milyen az, amikor az ember kiűzetik a Paradicsomból- de miféle bűnért is?! Hogy megfogant? Hogy egyáltalán megszületett? Maga a levés a lét hübrisze? Őt persze ez a megalázottság, ez a fájdalom zsenivé emelte. De amíg azzá lett! Hogy isteni víziói szárnyakat adtak meggyötört lelkének! És a lelke imigyen megközelítette Isten trónját.

Csend.

Látja, kérem, Milton élete ilyen munka áron lett szép. Szomorú.

Felül, dúdolvá.

Mert az élet nem szép, az élet nem rú, az élet munka. Az egyiknek könnyú, a másiknak nehéz, a legtöbb ember pedig csak kontár, az élete ocsmány gnóm, förtelmes kreatúra.

A végén majd megint oda lyukadok ki, hogy még én tartozom köszönettel magának, amiért maga így bánt el velem. Nem! Nem így bánt el! Így elbánt!

Hát...köszönöm, nagyságos asszony. Mindent hála telt szívvel, soha nem múló szerelemmel...kelt mint fent, aláírás, utóirat, azért a könyveimet kérem vissza, a leveleimet pedig...

Hoppá!? Amikor a Rónai pincérjétől a kabátomat kértem, akkor még a kezemben volt az a pakli, tehát könnyen meglehet, hogy azt nem a zakóm zsebébe tettem, hanem..

Felpattan, kisiet a szobából. Kisvártatva a télkabátjával tér vissza, aminek az egyik zsebéből egy pakli cigarettát vesz elő kéjes diadallal.

A télikabátot ledobja a díványra, a cigarettával a kisasztalhoz ballag, kényelmesen leül, iszik egy korty kávé, aztán rágyújt, nagy élvezettel fújja ki a füstöt. Elégedetten, a dohányzástól boldogan.

ELEK Ez az! Uraim, öt perc múlva lehet akasztani! Ám addig, ha tehetik, ne szóljanak hozzám, még csak ne is bámuljanak! Ha egész életemben nem érdekeltem önöket, akkor most értékes figyelmüket dehogy is kéne rám pazarolni. Hagynának békében ábrándozni? Köszönöm.

Tûnôdik, beleszív a cigarettába, elmosolyodik.

ELEK A tisztelt nyomozó hatóságok, és a tekintetes bíróság előtt se tagadtam, hogy én öltem meg bestiális módon mindet. Igen, kérem, a hölgy szeme előtt. Mert sóvárogtam látni az elborzadását, midôn vérüktôl csöpögô fokosommal a kezemben, mellyel koponyájukat bevertem, hozzá fordulok, és mondom, pardon, frau Weisz, aber nem volt becsukva a kertkapu, tudja, az, ahol bé szokta engedni a kertész kutyáját...

Somolyog, aztán elkomorodik.

ELEK Talán meg kellett volna ölnöm. Ôt. Az elsô szeretôjét. Tudja, kirôl beszélek. A nevét, amíg élek, nem vagyok hajlandó kimondani. Az elsôt, akivel megcsalt. Aki miatt elôször hazudott nekem.

Vagy tudja, mit? Már ez se számít. Már semmi se számít.

Elüldögélek én itt még magamnak egy darabig. Aztán elmegyek, ahogy jöttem, ahogy itt voltam: szinte észrevétlen. Aztán tudja, odaát, abban a pokoli hidegben csak akad majd valahol egy jó kis korcsma, ahová beülhetek a Juszt Zsigával, vagy a Fesztivel nagyokat beszélgetni. Egy közös témánk biztos lesz. Itt, ahol éltünk, csak maguk, démonok ne lettek volna, ezen a világon.

Bár meglehet, maguk, démonok nélkül művészet se lenne. És ha nem lenne? Az is mit számítana? Ami nincs, és ami nem is volt soha, az nem is hiányzik, ugyebár. Dehát ezt az imént már amúgy is tisztáztuk, midôn a szerelmet kiiktatva sikerült magát az emberi nemet számûznünk gondolkodási körünkbôl.

Vagy mi lett volna, ha nem a szeretôjét verem agyon, hanem magát fojtom meg? Egy szép, nyári éjszakán? Amikor kettesben vagyunk a nyári lakjában? Maga mondjuk Chopint, vagy Greeget klimpírozik...Nem! Megkérem, játsza Schumann Intermezzóját. Emlékszik, egy idôben az volt a kedvencem. Igen! Maga leül, zongorázik. Én újra érzem az orgonahangokat abban a muzsikában, a fortissimó után maga igyekszik majd lágyan ondulálni a triolákat, hogy sírjanak, hogy fájdalmasan nyilalljanak majd ki az elsô disszonáns hangok...az egyszerű

kantinéla mély hangokba esik, hogy rövid pillanatok múltán a magas regiszter régióiban remegjenek...Én a háta mögé állok, gyengéden a vállára teszem a kezem, maga abban a fehér ruhájában van, amiben...És a kezeim lassan elindulnának a nyaka felé, mintha simogatnám önt, maga félrehajtja a kezemre a fejét...

NEGYEDIK JELENET

Az ajtóban az asszony áll, Eleket figyelő rosszkedvűen.

ASSZONY Elek, maga dohányzik.

Elek összerenzen, aztán az asszony tekintetét állva akkurátosan megszívja a cigarettát.

ELEK Úgy bizony. És közben gyilkolok.

ASSZONY Az orvos szigorúan tiltja. Miért nem érti meg?

ELEK Maga mért nem érti, hogy nem számít?

ASSZONY Mért nem számít?

ELEK Mert olyan szomorú, ha az ember egyedül van.

ASSZONY Akkor tessék, ha ragaszkodik hozzá.

Az asszony beljebb jön a tálcáért.

ELEK A ragaszkodásban erő van.

ASSZONY És már megint alig evett! Pedig magam válogattam a kiflit.

ELEK A ragaszkodásban erő van, és a kölcsönösség megérezése könnyűvé teszi még a halált is.

Az asszony felveszi a tálcát, vinné ki, meglátja a díványra dobott télikabátot. Leteszi a tálcát, a kabátért megy.

ASSZONY Szóval most oda dugta!

ELEK Most sem dugtam!

ASSZONY Tegnap is megígérte, hogy az a szál lesz az utolsó, és többé nem dohányzik.

ELEK Badarság.

ASSZONY Adja csak azt a paklit ide!

Az asszony két lépést tesz Elek és a kisasztal felé.

ELEK Hagyjon magamra!

Az asszony megtorpan, kimegy a télikabáttal, nyitva hagyja az ajtót.

Elek elnyomja a cigarettát, iszik egy korty kávé. Utána fennhangon.

ELEK Persze, a találkozásokon fordul minden. Egész életemben azt figyeltem, hogyan intézi a "szent" Véletlen az ember dolgait. Őt, a Véletlent kell csak megérteni, gondoltam. Ebben az egyben rejlik az életművészet. No de hát a hozott anyag, az semmi? Kérem szépen! Azért az mégse mindegy, hogy az élete során az ember mifélékkel találkozik! Ha csakugyan úgy van, ahogy az előbb mondtam, hogy az ember akarata semmi a véletlenhez képest.

Mert nézzük azt, hogy én magával találkoztam, és nem mással.
Nem egy tündérrel, nem egy Iluskával a patak partján, nem egy
Kleopátrával, nem egy Desdemonával, nem egy Ophéliával, nem
egy Mc Viardottal...

*Az asszony tér vissza, futólag végigméri Eleket, aztán nekilát
elrendezni a díványon a párnát és a pokrócot.*

ASSZONY Azért az a "véletlen" összehozta mással is...

ELEK Mint már említettem volt, a legtöbb ember életkontár.

ASSZONY Mert maga életművész...

ELEK A véletlen adta anyagból dolgoztam magammal kapcsolatban
is, asszonyom!

*Elek az íróasztalhoz megy, leül, maga elé veszi a készülô listát, csak
"félíg" vesz részt a beszélgetésben.*

ASSZONY Kiváló munkát végzett.

ELEK Talán az eszközeim is kicsikék voltak? Meglehet.

ASSZONY És arra gondol, hogy talán más se örül a saját szent
Véletlenjének, hogy a sors magával összehozta?

ELEK Az is meglehet.

ASSZONY Mit ír?

ELEK Miért érdekli?

ASSZONY Pihennie kéne.

ELEK Pihenek.

Az asszony rendbehozta a fekhelyet, a tálcáért megy.

ASSZONY A kávéét hagyjam itt?

ELEK Köszönöm.

*Az asszony a kannát és a csészét leveszi a tálcáról, a tálcát felveszi,
fordul, egy pillanatra megáll Elek előtt, beleles a papírba. Közben.*

ASSZONY Bár kávé se lenne szabad túl sokat innia.

ELEK Valamint levegőt vennem.

ASSZONY Vacsorára?

ELEK Magára bízom. Lehet, sétálni elmegyek.

ASSZONY Ebben az időben?! Hová?

ELEK Talán benézek a hivatalba?

ASSZONY Magát ottan nem várják.

ELEK No és? Ha az ember csak akkor indulna el, és oda, ahová
igazán várják, hát százból száz ember együltô helyében halna
meg. De én megfordítom a dolgot, ha megengedi. Az ember
akkor cselekszik helyesen, ha csak akkor indul el, és csak oda,
ahol és ahová nem várják. Például mit szólna, ha még ma
felesküdnék a román királyra?

ASSZONY Azt tesz, amit jónak lát.

ELEK Ezt talán várják, tehát nem teszem.

ASSZONY Tehát itthon marad.

ELEK Nem! Sétálok. Csak úgy, céltalanul. Szeretem a ködöt. Tudja.

ASSZONY Azt...tudom.

Az asszony elindul a tálcával kifelé, az ajtóban fordul.

ASSZONY A postára elküldheti Mátyást is.

Elek felnéz, "csodálkozva".

ELEK Postára?

ASSZONY Ráadásul még megfázik nekem!

ELEK Mért küldeném Mátyást a postára?

ASSZONY Mert látom, hogy megint levelet ír.

ELEK Ugyan már! Dehogy írok!

Az asszony "gúnyosan".

ASSZONY Szóval abból nem levél lesz, ami így kezdődik:

"nagyságos asszonyom"?

Elek a papírra néz, aztán az asszonyra.

ASSZONY Csak csinálja nyugodtan! Ha még mindig úgy érzi,
hogy írnia kell neki.

ELEK Kinek?

ASSZONY Ha magának így könnyebb: senkinek.

ELEK Miféle indiszkréción ez, kérem?! Miből gondolja azt maga,
hogy muszáj annak levélnek lennie, ami úgy kezdődik, hogy
"nagyságos asszonyom"? És mi köze van magának ehhez?

Az asszony leereszkedő mosollyal.

ASSZONY Szokás szerint semmi, tisztelt uram.

ELEK Bizony semmi! Magának soha nem volt köze semmihez.

ASSZONY Bizony soha semmihez. Így hozta a maga "véletlene".

Meg úgy is hozta, hogy leéltem magával annyi évet. Szültem
magának két gyermeket...

*Az asszony szó nélkül kimegy. Elek vár egy kicsit, aztán az ajtóhoz
megy, becsukja. Halkan.*

ELEK Bár ne szültél volna!

*Megfordul, néhány lépést tesz befelé, megáll. Meglátja a takaros
rendbehozott díványt, odasiet, a párnát és a pokrócot minden ingerült
kapkodás nélkül szétzilálja.*

ÖTÖDIK JELENET

Közben ugyanígy, kimért hangon.

ELEK Nagyságos Gozdsu Elek úr! Az alábbiakban emlékeztetem
önt a szfinx négy tanítására. Tudni. Akarni. Merni. Hallgatni.
Ön mindenkor erős férfinak hitte magát. Ön mindenkor abban a
hitben élt, hogy önnek e négy teendő betartása a dolga. A
továbbiakban viszont hadd hívjam fel a figyelmét arra, hogy ön
semmi másra nem volt eleddig képes, mint szenvedni.

Kételkedni. Habozni és panaszkodni. Következésképpen, ön minden volt, csak nem erős férfi.

Gozsdukám! Egy kissé túl sok ám benned a nőies vonás!

Hisztérika vagy!

No látja, Gozdsu úr! Hiszen tudja ön ezt régóta magáról.

Viszont egy időben azzal talált önön és démoni hölgye színe előtt kérkedni, hogy ön ennek ellenére azért férfi, csak hogy éppen a hamletek közül való.

Elek elfordul a díványtól, az ajtóhoz siet, kinyitja, kikiált.

ELEK Hamlet nevében írok Ophéliának! Érti?!

Elek nem vár válaszra, becsapja az ajtót, lehiggad.

ELEK Tisztelt Ophélie! Ön legyen csak nyugodtan öngyilkos! Ha úgy döntene, mégse vonul zárdába. Tegyen bármit! Csak egyre kérem. Könyörgöm, ne szüljön! Ne kövesse el azt a bestiális gonosztettet senkivel, hogy életre kényszeríti ebbe a nyomorult világba!

Te meg, te bánsági Hedda Gabler utánzat, te is legyél csak öngyilkos. De előtte, ahogy dukál, tudod, a leveleimet a tűzbe. Huss! Szépség! Huss, szerelem! Ti elválaszthatatlanok. Utálom magát. A halál szép egyedül, belé vagyok szerelmes, őt várom.

Visszafekszik a díványra. Gombócba gyûri, a kebléhez szorítja a takarót.

ELEK A szemébe fogok nézni, és nem rettenek meg tôle. Tudom, hogy nem ô iszonyatos, hanem az az aura, ami körülengi. A körülmények. Hiszen az, hogy megszûnünk létezni, az csak jó. Megszabadulunk az élet nyûgétôl-terhétôl, és minden vele járó apró kellemetlenségtôl, amelyek szinte napról napra kísérnek. A halál tehát végül is a lehetô legjobb, ami érhet minket. Például Maeterlick tudta ezt. De tudta más is. Szerintem minden értelmes, következetesen gondolkodó ember tudja, aki képes levetkôzni a félelmét a sötétségtôl. Dehát az ember kíváncsi. Csak megkérdezi újra és újra, hogy mi történik a halál után.

Felül, a párnát még mindig magához ölelve.

Hamlet is megkérdezte, nemdebár. Nos, az elsô lehetőség a teljes megsemmisülés. Ez tetszik? Elképzelhetetlen? Az. Akkor vegyük a kísértet változatot: az életünk folytatása földi öntudattal. Még csak az kéne! Inkább élni tovább minden öntudat nélkül! Igen, ha nincs öntudat, nincs gyötrelem, mert nincs, ami tudna róla. Lásd, mint fent, nagyságos asszony, a szerelem cikkszó alatt. Végül a továbbélés a világszemlemben vagy egy, a földi öntudattól különbözô öntudattal. És akkor ismét a Vega csillagkép egyik bolygóján kötünk ki.

Akkor? Most melyik legyen? Vagy mi legyen? Lenni vagy nem lenni?

Feláll, ledobja a párnát. Az asztalig sétál, ott megáll.

Valaha szerettem azt hinni, hogy egyetlen gondolat se vész el; szerettem azt hinni, hogy a szépség szeretete harmonikus a világegyetem harmonikus szépségével, és hogy a gondolat éppolyan örökkön él, mint a világegyetem maga. "A lélek a vizek fölött lebeg." Testetlen erő ez, tehát rokon azzal a fogalommal, amit istennek nevezünk, mert mindenhatónak is tűnik, mert a lélek ereje uralkodik az anyag felett, pusztán azért, mert a lélek uralkodni akar, és uralkodni tud.

Mindenható ura lesz az anyagnak, hatalmas akarat, amely az anyagot legyôzi. Csak néhány ezer esztendőcske még.

Én viszont, lehet, még a mai napon meghalok. Mondja Hamlet. Vagy ezt én mondom?

Nem, én azt mondom, hogy nem akarom, hogy az én lelkem örökké éljen! Inkább ne éljen! Mert akkor nyilván a magáé is örökéletû! Hát kell az magának, hogy egymást gyötörjük az idők végezetéig?

Teljes megsemmisülés. Nyugalom. Sötét.

Az ablakhoz sétál, kinéz, onnan az asztalhoz siet, álltában ír.

ELEK Alexandra grófnô levelei Tolsztojhoz!

Cetlit keres, megtalálja.

Igen, Georg Müller kiadásában. Kérem vissza azt is, hiszen fogadok, úgyse olvasta. Azt se...

Az írást befejezve megkerüli az asztalt, leül a kávéhoz, belekortyol, rágyújt.

ELEK A mi leveleinkben csak két két kicsi és két nagyon szerény lélek jelent meg. Két parány "világossága" és homálya váltakozott a naphoz és az éjhez hasonlatos módon...

Egy asszony és egy férfi az életük útján találkoztak, és ez volt az egész. Nehéz körülmények között találkoztak, és vágytak, hogy megismerjék egymást. Mind a kettô kötve volt és kötve van, ezért hát leveleikkel próbálták pótolni az együttlét örömeit...

Mért hazudtam én azt magának, hogy a lelkére, a finom érzékenységére, és az intellektusára vágyom? Nézze, kérem, én a testére sóvárogtam! Cudarul, vadul!

Soha nem volt igazán ôszinte egyetlen szó, amit mondtam, vagy írtam magának.

Azok a papírosok!

Nem igaz! Minden szó, amit mondtam, vagy írtam magának, hazugság. A szívünk nem volt elég nagy, a lelkünk nem volt

elég érzékeny, és mi nem láttunk elég messze, és nem éreztünk elég mélyen. Így aztán az emberiség nagy gondjai foglalkoztattak bennünket, ahelyett, hogy a mi kettőnk életét megoldottuk volna. A "művészetben", a "művekben" kerestük a szépséget, a gyönyört, a kielégülést, ahelyett, hogy...

Gyávák voltunk élni. És most ezért vádaskodunk. Hogy az élet helyett mindig valami mást csináltunk.

Emlékszik, egy időben mennyit emlegettük Marcus Aurélius egy mondatát? A boldogság az, ha azzal élünk együtt boldogan, akit szeretünk. Ugye, most is mennyire egyszerűen hangzik?

Az ember szíve belesajdul. Mert akkor most...én megint magára gondolok. Maga meg...ki tudja, kivel élne így együtt?

Nézze, kérem, én nem haragszom magára. Persze, írok, meg fecsegek itt össze-vissza. Nem kell, hogy visszaküldje a könyveimet. A leveleimet is tartsa csak meg, ha akarja. És ha néha ránéz arra a több ezer oldalra, csak gondoljon úgy rá: íme, itt van valami, valami az életem, valami az életünk helyett.

Magának megvan a teljes élete. Tudja, hogy igen sokszor úgy gondolok magára, mint Magdalénára, aki igenis a legközelebb állt Jézushoz. Ő, és nem az apostolok. Magdaléna bűnei- a maga bűnei. És én tisztelem a kurtizánokat. Jézus is neki támadt fel a halálból, neki üzent. Csak neki jelent meg, és csak hozzá szólott, holott szólhatott volna Simonnak, és Jánosnak is, de hozzájuk nem szólott. Krisztus feltámadt, és ezt tudatta a kurtizánnal. Csak vele. Ez esemény szépségében fogantatott meg a mi mély hitünk. Ebbe gondolok újra és újra bele, ha keserűségemben önt szemrehányásokkal illetem, démonnak titulálom. Amikor pedig maga, Krisztus kiválasztottjának kései leszármazottja, engem megváltott.

Elnyomja a cigarettát, sóhajt.

ELEK De bár tudnám, mitől!

Visszatér az ablakhoz, kinéz.

ELEK A fiamnak kéne írni egy levelet. Melyiknek? Mind a kettőnek. A cím? Mivel ártatlanok voltak, természetesen post restand, Pokol. Tudja, kérem, e megbocsáthatatlan bűnömben is elnyertem méltó büntetésem. Az egyik mérget ivott miattam, mert elhagytam őt még szegény anyja hasában. Ezért döntött úgy az isten, ez a kérlelhetetlen bíró, hogy a másikat meg ő veszi el tőlem...Őt! Őt volt szíves miattam agyonlővetni ebben az átkozott háborúban! De magát ez sem érdekelheti.

Mi volt az ő bűnük?! Persze, persze, már pusztán az, hogy megszülettek. De ez nem vigasz! Érti?! Csak szöveg! Megint

csak szöveg! Megint csak szöveg, ami arra jó, hogy ne arról beszéljünk, ne azt tegyük, ne azt gondoljuk legalább, ami...

Ellép az ablaktól, az asztalhoz megy, leül, a tenyerébe hajtja a fejét.
ELEK Időben nyugszik a múlt. De ha idézzük, jelenné válik. A múlt az a halott, aki megtartja más létében földi öntudatát. Vagyis a kettes változat. Kísértetek. De mi végre kísértenek, amikor nagyon jól tudják, hogy a múlton változtatni nem lehet? Micsoda ostobaság a büntudat akkor, könyörgöm? Semmit? Érti? Semmit nem tehetünk általa jóvá. Különben is, mi a jó és mi a rossz? Emlékezni rossz. Gondolkodni rossz. Betegnek, öregnek is lenni rossz. És a jövőnkéről is csak egy a biztos: ha múlttá lesz, kísértet lesz, rossz lesz. Minden rossz. Lenni rossz. Mi akkor a jó?

Ugye, mennyire egyszerű a válasz?

Most persze joggal mondhatja, hogy jelen állapotomban csak az a rossz, hogy beteg vagyok és emiatt rossz a kedvem. Lehet. És hogy legyen szíves, szedjem össze magam, mert maga nem így ismert meg, maga nem ezt az embert kedveli..., kedvelte egykor, hanem azt a mindig kedves urat, akinek a társaságában maga képes volt jól érezni magát. Mert elég művelt, hozzá elég szellemes volt ahhoz, hogy unalmát a társaságában feledje. Látja, már megint kezdem! Mért nem vagyok már képes egy percre is elhinni, hogy voltak percek, amikor maga csakugyan tiszta szívből szeretett engem? Mért óhajtanék büntudatot támasztani magában? Amikor most tisztáztuk, hogy nem haragszom magára, és hogy a büntudat eleve ostobaság?! Mit ostobaság! A legszörnyűbb átok, amit az isten bennünket a Paradicsomból kiűzve belénk plántálhatott. Szabaduljunk hát meg tőle! Igenis keressük a szépet! Mert van az életben szépség, a legócskább életben is van szépség, meg a legszörnyűbb életben is. Megtalálni! Ez a munka! Ebben az egyben ne legyünk kontárok! Ez az!

Elek felpattan ültéből. Ököibe szorított kezekkel meredten néz egy darabig a semmibe, aztán tekintete megrebben, elmosolyodik, leül. Félretolja a listás papírt, másikat vesz maga elé, írni kezd.

ELEK Én szeretem a meséket. Az ember sose szűnjön meg gyereknek lenni. Az álmok kísérjenek végig minden embert az életben. Amíg mesében élsz, az élet nem gyötrelme, hanem felszabadult öröm, még ha a történetben a legnagyobb próbatétellel is kell éppen szembenézned. Mert a mesékben a múlt jövő, a mesékben visszamenőleg is bármi megtörténhetik, csak az nem, hogy az igazság ne győzedelmeskedjék. Nézze, kérem, ha maga mesében él, akkor maga tudja, hogy a vége

csakis jó lehet. Tehát? Tudja a jövőt. Vagyis? Mesében a jövője is a múltja. Tud követni? A jövője jó. Vagyis a múltja jó. Tehát akkor minden jó, ha jó a vége. Ezzel visszájára fordul a logikánk. Eddig, a mesén kívüli levésben minden rossz volt, csak nem lenni volt a jó. Most minden jó lesz, csak nem lenni rossz. A mesében még a bűntudatnak is van értelme, mert a bűneinket jóvá lehet tenni.

Ki tilthatja meg tehát, hogy kimondjuk: az élet mese, az élet álmom, mégpedig nem rémálom? Noha elismerem, lehetnek rémes részei. Mi több, kellene is a rémes részek. Hogy annál önfeledtebb nyugalommal elevezzük aztán a szépet, az igazságot.

Elek önfeledten pillant fel, aztán még azzal a mosollyal gyûri össze a papírt, és dobja le a szőnyegre.

ELEK Sokszor beültünk fantáziánk vitorlás hajójába, és maga a szemeivel irányította utunkat. Csodás vidékeken jártunk, mesebeli tengereken találtunk tündérszigeteket- ott megpihentünk egy kicsit, és mentünk tovább. Ezeken a szigeteken úgy tűnt, mintha aranyfákon érett, aranyból való gondolatok termettek volna, és mi ketten mosolyogva szedtük le ezeket az arany- gondolatokat. Azt a kis kerti házat pillanatok alatt tündérpalotává változtattuk, és ebben a palotában csak ketten voltunk, te meg én. Áldott volt a fény, amely rád világított, és áldott az óra. A földön volt jó veled. Te vezettél engem, a kezemet fogtad, te vezettél engem a szép magasságokba, és ott oly tiszta volt a levegő, és illatos az íze... Ugye, ez milyen szép mese volt?

Odakint egy percre kisüt a Nap. Elek lassan érzi meg, aztán ámulva bámul az ablakara. Lassan, hitetlenkedve áll fel, az ablakhoz megy, széthúzza a függönyt. Elsőbb sűgva, aztán nevetve, harsányan.

ELEK Látja? Látja? Látja?!

Boldogan tárja ki az ablakot.

HATODIK JELENET

Elek tárt karral élvezi a gyenge napfényt. Az asszony lép be.

ASSZONY Szültem magának két gyermeket, akinek még a nevét se... Uram atyám! Most mit művel?!

ELEK Kisütött a Nap!

ASSZONY Még jobban meghûti magát!

ELEK Dehogy hûtöm! Nem erről szól ez a mese.

Az asszony az ablakhoz siet, gyengéden, ám határozottan elvonja onnan Eleket.

ASSZONY Estére megint belázasodik.

ELEK Annál jobb.

ASSZONY Gyerek.

Az asszony becsukja az ablakot, morog, aztán.

ASSZONY Önzô, buta vénember...Mért nem vigyáz magára?

ELEK Minek?

ASSZONY Ha már annyi évet leéltem magával, nem tûröm, hogy ne maga temessen el engem, hanem én magát.

Elek leül a kisasztalhoz, rágyújt újra.

ELEK És még én vagyok önzô.

ASSZONY Tessék! Újra rendetlenséget csinált.

Az asszony nekilát újra a díványt rendbehozni.

ELEK Ugye nincs kedve velem elsétálni a parkba a Madonnához?

Az asszony hökkenten áll meg.

ASSZONY Nekem?

ELEK Tudja maga, hogy az akácós allé után százötvennégy hársfát szel keresztül az út?

ASSZONY Nem is emlékszem, mikor hívott maga engem sétálni.

ELEK Aztán, ha odaértünk a szoborhoz, leülhetnénk az egyik kedves kis fehér padra. Mondjuk arra, amivel szememben az a japánból inportált ginkgófa áll. Gyönyörködhetnénk a sudár derekában. Annak halványzöld levelei vannak ám!

ASSZONY Novemberben?

ELEK Ott mindig piros lánggal ég a mécses, és reggel és délben és este az asszonyok és a leányok virág áldozatot visznek neki, neki, aki a tisztaság, a szeplôtlenség megtestesült ideálja.

ASSZONY Tegnap jártam arra. Nem volt ott se mécses, se virág.

ELEK És azt tudja, hogy a Madonna által szimbolizált nôideál is csak egy mese? Az asszony, az anya ideálja. Tudja azt maga, mennyire tisztának kell ahhoz egy nônek lenni, hogy kiválasztassék, ô szülje meg a világra a Messiást?

Az asszony jól megnézi magának Eleket, aztán csak sóhajt.

ASSZONY Így már értem.

ELEK Mit ért?

ASSZONY Csak szekálni akar.

ELEK Mivel akarnám?

ASSZONY A fájdalommal!

ELEK Mi fájna magának jobban, mint Máriának Krisztus elvesztése? A fiúé, aki megváltotta az emberiséget az eredendô bûntôl? Aki azért halt meg a keresztfán, mert a szeretetet, a megbocsátást hirdette? Minden valamire való ember, ha ebbe újra és újra belegondol, Jézus ember feletti tragédiájában átérzi az anya tragédiáját is, nem? De vele együtt érzi minden anyák

szertetét, minden anyák örömét és szomorúságát, és vele a saját szülôanyjának minden önfeláldozó szeretetét, minden örömét és jóságát és minden szomorúságát is.

ASSZONY Erről akar velem beszélni velem ott, a padon?

ELEK Ó, jaj, és ezerszer jaj annak, aki a szülôanyjában nem érzi a megszentelt jóságot, az önfeláldozó heroizmust és az abszolút önzetlenség nemességét. Nincsen és nincsen rossz anya a világon, de vannak, sokan vannak, rossz gyerekek!

ASSZONY Ha most a fiamra céloz...

ELEK Nem célzok én senkire. Épp azt akarom mondani magának, hogy a Madonna mítosz is egy szép mese. A valóságban nem szülnek az anyák messiásokat. A valóságban az asszonyok nem tiszták, a lányok pedig nem szeplôtlenek. A gyerekek pedig se nem jók, se nem rosszak. A valóságban nem fordulhat jóra egy történet. Hiába süt ki egy percre a Nap.

ASSZONY Nem megyek magával sétálni.

Az asszony másodszor is nekilát rendbehozni a diványt. Elek elnyomja a cigarettát. Közben.

ELEK Hát persze, hogy nem jön.

ASSZONY Nem törödött maga az én fájdalommal sose.

ELEK És azt tudja, hogy a mi Madonna szobrunkat Wasserburger és Blim urak alkották Bécsbôl?

ASSZONY De bolond is voltam, hogy annyi mindent eltúrtem!

ELEK Egyikük se egy Donatello, vagy Michelangelo, de még egy Canova se...

ASSZONY De miért túrtem?!

ELEK Nekünk mégis szép, temesvári bugrisoknak. Mert azért szép az a szobor, nem? Arányai nemesek, vonalai gyöngédek, és ahogy áll ott, a talpazatán, lényének egyszerű és naiv megnyilvánulásában! Azt tudta maga, hogy a törökök kivonulása után az ide telepített németek a Boldogságos Szûz Mária címe alatt alakítottak egyesületet?

ASSZONY Amikor maga soha nem szeretett engem.

ELEK És vajon most, hogy a románok meg bevonultak, ôk vajon milyen címen alapítanak majd egyesületet?

ASSZONY Persze nem szeretett maga senkit.

ELEK Igen. A szomorúak és a hívök mécesst gyújtanak nála, és virágot visznek neki.

ASSZONY A legnagyobb baj az, hogy maga magát se.

ELEK Ejnye! Azt hiszem, berúgok én máma este!

ASSZONY Még csak az kéne!

ELEK És miért ne kéne?

Az asszony befejezte a rendrakást. Indul kifelé.

ASSZONY Mert maga beteg!

ELEK Ne aggódjon már, nem magának kell engem eltemetnie!

ASSZONY Hát kinek?

ELEK Senkinek. Elég, ha belöknek egy jeltelen sírba, mint egy gonosztevőt, vagy egy névtelen koldust.

ASSZONY Mert az nem fogja ám, akinek a leveleit irogatja!

Az asszony kimegy. Elek "mosolyog".

ELEK Berúgok, és ha már jól berúgtam, meséket írok. De nem magának, nagyságos asszony, kérem, ne ijedjen meg! Hiszen idestova jó két éve leszoktam én már arról, hogy magával én személy szerint kapcsolatot tartsak.

Nézze, kérem! Maga azt el se tudja képzelni, azóta mely harmonikus a kapcsolatunk! Maga azóta mindenkor hálásan hallgat meg engem, barna szemében szerelmes, gyengéd tűz lobog, maga azóta ritkán szólal meg, ám ha megszólal, majdnem mindenkor boldoggá tesznek édes szavai. No és ha nagyritkán csókra, ölelésre szédülünk...

Elek feláll, a díványhoz megy, akkurátusan, indulat nélkül megint szétdúlja, amit az imént az asszony rendbe hozott.

Kellemes júliusi est volt, és a tarka éjjeli lepkék ezrei rajzották körül az ívlámpák fénygömbjét. A katonazene valcerjének utolsó hangja elnémult, és én minden közvetítés nélkül bemutattam magam. A közelségünk első pillanatában megéreztem a maga gentle-ségét. A nagy, barna szemei, úgy tetszett, mintha környezetének minden részecskéjét érintették volna, és az érdeklődés minden látszata nélkül, mintha mégis minden érdekelte volna. Mindent látott, és nem törődött senkivel és semmivel.

Ugye, milyen szép, lírai mese kezdete ez?

Leveti a hálóköntösét, felveszi a zakóját.

ELEK Vigyázzatok, emberek! Jövök ki a napfényre! És mivel ez az én mesém, azt akarom, hogy most ne rútnovember, hanem mindörökké tavasz legyen!

Egyik karja a zakója ujjában, ám mielőtt a másik karját is bedugná, leül a szétdúlt díványra.

ELEK És találkozni akarok önmagammal. Gyermekek vagyok. A Duna partján csavargok, kavicsokat hajigálok a vízbe. Nem, már kamasz vagyok. Inkább húszéves ifjú, teli ábrándokkal, ambíciókkal. Enyém a világ! Járom az országot, mint egy Petőfi. És akkor meglátlak...a Sorokújfalusi parkban? Igen! Miért ne ott? De mit keresek én akkor ott? Hát...téged! Mit, kit mást kereshetnék? Tizenhat éves bakfis vagy ottan.

Pillangót kergetsz. Vagy virágot szedsz. Nem! Együtt sétálunk, és én magyarázom neked a világot, miközben te szertelen bakfis módjára pillangókat kergetsz, aztán virágot szedsz, és ha kész a csokor, megunod, eldobod. Nyári zápor támad, mi bemenekülünk valami fedél alá. Gyengéden átkarolom a derakadat, te a vállamra hajtod a fejed. A vihar elmúlik, a nap kisüt. Szivárványt látunk. Kacagva próbálunk meg átfutni alatta. Mellettem látsz életedben először szivárványt, hozzám bújva gyönyörködsz igazán egy ragyogó csillagban, hajnalban együtt csodáljuk a fűszálon a harmatcseppet. Aztán kirándulni megyünk ismét. Átvezetlek a már-már sárgára érett búzatáblák dűlőútjain, pipacsot szedek neked, meg a kéken mosolygó búzavirágot, aztán leülünk, te letépsz egy búzakalászt, és kipergeted belőle a szemeket... Aztán felkerekedünk, és máris a falu széli erdő közepén találjuk magunkat, a tölgyek, a hársak, a platánok és a vén gesztenyefák között barangolunk, egy tisztásra érünk, ahol csak miránk kettőnkre süt a nap, mi leheveredünk egy pokrócra, és te feledeed akkor szűzi szemérmed...

Ó, nem, dehogy feledeed! És ha felednéd is, én csak ajkadat illetném szerelmes csókkal. Ráérünk még, kedves, mindenre ráérünk, hiszen előttünk egy végtelen, csodálatos közös élet! Nem, nem is az ajkad csókolom meg. Hanem a homlokod, és a két szemed.

Elek hunyt szemmel élvezzi az elképzelt jelenetet.

ELEK Hányszor elképzelttem már ezt! Amióta csak megismertem magát, ezekből a képekből táplálkozott igazán az a szép szomorúságom. Így kellett volna találkozunk, ha maga harminc évvel előbb születik, vagy ha én harminc évvel később...Dehát, ugye, egy mesében ez se elképzelhetetlen. Csak nekem kellett volna belátnom, hogy engem, mint legkisebb királyfit egy sárkány, egy boszorkány, vagy egy gonosz varázsló sugárzó ifjúból egy öregedő királyi ügyésszé változtatott, hogy ebben a megalázó, fájdalmasan reménytelen alakban imádjam önt, aki a hitvesem lenne, ha ezt az átkot megszüntetem, akár a poklok poklára szállva is...
Nézze, kérem, tudja azt maga, miféle érzés nekem, a mesebeli királyfinak ebben a beteg, öreg, semmire se jó testben léteznie, miközben látnia kell, mert persze ettől se menekülhet, látnia kell önt, a Napsugárhercegnőt, ahogy méltatlan emberek útjába kerül, ahogy méltatlan vonzalmaknak enged...?
Látja, ezt most ott mesélem magának, a falu széli erdő tisztásán, a pokrócunkon heverve, miután a homlokát és a

szemeit megcsókoltam, és érzéki vágyainktól remegve fogtuk egymás kezét, ábrándosan közös jövőnket terveztük, amit csak addig láttunk be, hogy majd két év múlva, ha megkapom az ügyvédi diplomámat, beállítok a kezét megkérni atyjához...Ám ha addig végképp nem bírjuk ki, hát az Anna-bál éjszakáján egymáséi leszünk...

Elek felpattan, szabad karjával gesztikulálva.

ELEK Mert ez az igazi valóság, Anna! És nem az, amit egy átok alatt elszenvedünk!

Elek most veszi észre, hogy csak félig vette fel a zakót, ezen egy kicsit meghökken, aztán befejezi az öltözködést. Addig csend, aztán.

ELEK A díványon feküdtél, és én melletted voltam. Néztem a szomorú szemeidet, te a kezemet fogtad, aztán az ajkadhoz vontad, és sokáig ott tartottad...nem szóltunk. A szomorúság volt közöttünk. Én hozzád hajoltam, megtaláltam a szádat, és hosszan, sokáig megcsókoltam a te édes szádat. A Napsugárhercegnôm voltál. A számum meleget érzem. Édes, meleg áramlatok meleg áramlatok folynak rám, mintha áttetszô, keskeny, hosszú üvegbôl áradna a számum testetlen melege...édes, édes! A szoba homályos világításában láttam a szép, nagy, fehér és piros tulipánokat. Mellettünk egy keskeny üvegben a kertedbôl való gyöngyvirágokat- és láttam a te szép arcodat, a nagy, égô szemeidet, és éreztem a számum forró melegét...

Enyém voltál mindig! A születésed elsô percétôl fogva az enyém voltál. Enyém voltál, mielőtt szerettél, enyém voltál egy elôzô életben, enyém voltál sok-sok ezer esztendô óta. És itt is találkozunk kellett. Habár nem én mutattam meg neked az elsô szivárványt, az elsô nyíló virágot. És mégis velem látsz, és mégis én fogom a kezed, amikor nézel, amikor a kicsiben meglátod a nagyot, a fenségest, amikor a látszatban nem látsz valóságost, és amikor érzed, tudod, hogy minden szépség nem ebben az átok alatt rívó világban van, hanem csak benned él, bennünk él, mint egy álomkép, amely valójában az igazi emlékeztünk...a jövőnk a távoli múltban.

Te, Napsugár hercegnô, te!

Elek tûnôdve bámul maga elé.

ELEK Nos, igen. Ez se volt éppen egy kutya rossz mese...

Elégedetten sétál az ablakhoz, kinéz, ám mindjárt fordul vissza az asztalhoz, leül, cetlit keres, írni kezd.

ELEK Robinson Crusoe elsô német nyelvû kiadása. Aztán.

Beaumarchais két komédiája. Hohó! Itt van ez is. Grillparzer életrajza! No még?

A cetlik közt kutat. Mátyás kopogtat, jön be. Elek szórakozottan pislant rá. Mátyás unatkozva ácsorog.

HETEDIK JELENET

ELEK Mit akarsz?

MÁTYÁS A nagyságos asszony mondta, hogy el kell vinnem egy levelet.

ELEK Levelet? Miféle levelet?

MÁTYÁS Azt nem mondta, csak azt, hogy a nagyságos úr majd ideadja, ha elékészül.

ELEK Nem levelet írok, már közöltem!

MÁTYÁS Nem?

ELEK Nem!

Mátyás megkönnyebbül.

MÁTYÁS Akkor jó! Mert akkor el se kell rohannom vele. Tetszik tudni, négykor zár a posta...

ELEK No látod, legalább neked szerencsés napod van.

MÁTYÁS Igenis!

ELEK Bár ha azt vesszük, nekem is az van, hiszen kisütött a Nap.

MÁTYÁS Igenis!

ELEK Elmehetsz.

Mátyás fordul, indul kifelé.

ELEK Várjál csak! Van még abból a jófajta szilva pálinkából?

Mátyás ijedten torpan meg.

MÁTYÁS Lenni kéne...De a törkölyből több van!

ELEK Hozzad!

MÁTYÁS Igenis.

Mátyás kimegy, nyitva hagyja az ajtót. Elek folytatja a listát.

ELEK "Pierre Lotti: Japenies d' automne..." Emlékszik, mit össze nem zengedeztem magának a japán kultúráról? Nézze, kérem, talán azt a mesét kellett volna megélnünk, hogy én egy japán szamuráj, ön pedig egy gyönyörű gésa? És én egy virágzó cseresznyefa alatt követek el harakirit...mondjuk azért, mert...Egy frászt követek el én magáért harakirit! Viszont hozza, vagy küldje vissza Krúdy Gyula gyönyörű megemlékezését Turgenyevről!

Abbahagyja az írást.

Azt nem is értem, minek adtam magának! Persze, mért pont ezt nem értem! Amikor mindenemet magának adtam. Adtam volna. Adtam volna ha bármi mást is kért volna, azon kívül, hogy néha én űzzem el az unalmát, amikor Temesváron tartózkodik,

és nem utazgat értelmetlenül... No de hagyjuk. Ezt is számtalanszor megbeszéltük. Pontosabban megbeszéltem magammal, és azzal a nővel, akit magamnak magából lelkelem szegényes anyagából összegyúrtam...

Ej, hát mikor hagyok már fel ezzel a gyerekes ostobasággal? Hogy szüntelenül önnel beszélgetek?! Unom! Unom magát! Unom magamat! Kész! Végeztem! Többé nem szólok magához. (...) Még csak annyit, hogy...

Mátyás tér vissza, tálcán most egy üvegeben pálinkát és poharakat hoz csörömpölve.

MÁTYÁS A nagysasasszony üzeni, hogy ne tessék két kupicánál többet meginni.

ELEK Nem baj.

MÁTYÁS Mert hogy az orvos szerint most az se tesz jót.

Elek feláll az asztaltól, megkerüli.

ELEK Tölts csak magadnak is!

MÁTYÁS Igenis.

Mátyás tölt két kupicába, Elek felemeli az egyiket.

ELEK A szerelemre, fiam!

MÁTYÁS Az egészségére, nagyságos úr!

ELEK A szerelemre, ami nincs is.

MÁTYÁS Igenis.

ELEK Mivel hogy csak az van.

Mátyás ettől elbambul, de azért felhajtka a pálinkát.

MÁTYÁS Visszont elég jó ez a törköly is.

Elek iszik, bólint, leül a kisasztalhoz.

ELEK A szilvával mi lett?

Mátyás köhögni kezd, aztán.

MÁTYÁS Az...az nagyrészt kiömlött, mert...

ELEK Ha kiömlött, kár érte. Majd veszel még.

MÁTYÁS Igenis.

ELEK És akkor azzal iszunk a szerelemre.

Rövid csend.

ELEK Aztán? A te babád szép?

MÁTYÁS Az én babám?

ELEK Tudod, akinek a lábát is megcsókolod, ha megmossa.

MÁTYÁS Nem csókolhatnám én meg, csak a magamét, amióta a háborúból megszabadultam...

Elek sajnálkozva néz fel a búskomorra lett Mátyásra.

ELEK Mert amíg odavoltál, elhagyott.

MÁTYÁS Holt híreket költötték, megértem.

ELEK Fess legény vagy, lesz másik.

MÁTYÁS Lesz hát. Győzzem kivárni.

ELEK És az milyen volt? Ha nem nagyon fáj, mesélj róla!

MÁTYÁS Nem nagyon fáj.

ELEK Igyál még!

Mátyás tölt, egy nagy kortyban megissza, aztán sóhajt.

MÁTYÁS Hiába...!

ELEK Szôke? Barna? Fekete? Szép?

MÁTYÁS Már nem annyira, mert iszik az ura...

ELEK Szóval faludbéli?

MÁTYÁS Az már nem az én falum.

ELEK Tölts nekem is!

Mátyás tölt, koccintanak, isznak. Csend.

MÁTYÁS Szép volt, különben...

ELEK És a lelke?

MÁTYÁS Templomba is járt sokszor.

ELEK A testi szépség kitûnô ajánlólevél.

MÁTYÁS Ja! Mint a marha paszportja.

ELEK Úgy! Pontosan úgy, fiam. Viszont a charme a lélek dolga.

Erre Mátyás csak bólogat.

ELEK A charme a lélekbôl sugárzik ki, az csak érezhetô.

Igazságos, hogy a külsô szépség gyakran nélkülözi a charmot.

Viszont a lélek szeretetre méltó szépsége könnyedén elfelejteti

a kevésbé vonzó külsôt. Ezért a szép nô olykor, sôt, sokszor

lehet csúnya, ám a charmos nô szinte soha. Erre Schiller azt

mondja: Es ist die Seele, die sich den Körper baut. Hát nem?

MÁTYÁS Ja...

ELEK A lélek az, ami a testet magához hasonítja. Ezért elképzelhetô, hogy a charme-mal teljes lélek a külsôjével nem sokat törôdik, tudatában lévén annak, hogy a lelki szépségek nemesebbek, tartósabbak, mint a testiek. Ezzel egyet értesz?

MÁTYÁS Azért az én Gizim sokat adott ám magára.

ELEK Pont errôl beszélek! Csodaszámba megy, ha a testi szépséget a charme jó testvérként kíséri.

MÁTYÁS Csak hát férjhez ment, amíg én Galiciában voltam.

ELEK A charmot nem lehet megtanulni, ezt némely kivételes asszony vagy magával álmodja a Vegárol, vagy nem. A charme-ban van valami a nyájasságból, az önzetlenségbôl, a jóságból, és...sok természetes ész is hozzátartozik.

MÁTYÁS Hát azért nem várt meg! A természetes esze miatt.

ELEK Milyen volt a beszéde? Lány? Nyájas?

MÁTYÁS Úgy általában, vagy ha hozzám szólt?

ELEK A hangok melódiája sokat elárul.

MÁTYÁS Ritkán károg...

ELEK Ha a charmos nô beszél, akkor csak a szemét tudod figyelni. Bármit mondhat, közben halk örömet sugárzik a lénye. Ezért jó mindig mellette lenni. Aztán a mód, ahogy ül, vagy ahogy áll, ahogy jár...halk, kecses, természetes, akár egy jól táplált macska. A charmos nôk egy többezer éves ösztön kultúra kecses papnői.

MÁTYÁS Az én Gizim sajnos egy kicsit...lúdtalpas.

ELEK Attól még lehet kecses.

MÁTYÁS Csak a férje ne lenne részeges.

ELEK Te! Lehet, hogy még elválík, aztán visszakapod!

MÁTYÁS Á, nem!

ELEK Tölts ám csak nyugodtan magadnak!

Mátyás hálásan pislant Elekre, újra tölt, iszik.

ELEK Szépséges állatok ezek a macskák. Bár eleven állatok húsból élnek, azt hiszem, mégse érdemlik meg sem a vérszomjúság, sem a kegyetlenség vádját, mert hát a mindeneket teremtő erő a húsevés kényszerével átkozta meg őket.

MÁTYÁS Még mindig a nôkről beszélünk, nagyságos úr?

Elek bólint.

ELEK A teremtő úgy rendelkezett, hogy a hajlékony párducnak, az erős oroszlánnak, a zöld szemű tigrisnek a gazella legyen a tápláléka, a mi házi cicusainknak pedig az egér.

Mátyás már egy kicsit becsípve.

MÁTYÁS A kanegér, he?

ELEK A vérszomjúságot tehát nem lehet a macskák szemére vetni. Az persze más kérdés, ahogy a cica szeret játszani az elcsípett egérrel...

MÁTYÁS Hun reácsap. hun ereszti...!

ELEK Hát igen. Nem szégyellem bevallani, félek tőlük, és mégis gyönyörködöm bennük. Az angóra és a mi házi macskánkon kívül egyik se engedi magát domesztikálni. Ez a tulajdonságuk erős jellemre vall. Az éhség, a szomjúság vagy a gyöngédséggel nekik nyújtott pompás pecsenyék se törik meg őket. Vadak maradnak, habár az ólmos korbács és a tüzes végű vaspálcától való félelmükben a ketrec korlátai között azért átugrálnak a pofájuk elé nyújtott faabroncsokon.

MÁTYÁS Még mindig a nôkről beszélünk.

ELEK Most már inkább az igazi a macskákról. Szeretnek aludni, szeretnek játszani, a graciózus mozdulatok szépsége elevenen él az ő lényükben. Rendkívül tiszták, zajtalanul lépnek, és óvatosak. A párok gyöngéden szeretik egymást, könnyű mozdulatokkal órákon át eljátszanak egymással-

hízelegnek egymásnak, a fejüket összedörzsölik, mialatt halk, gutturális hangon dicsérik a másik szépségét. Kergetőznek, hempergőznek, elbújnak, és megtalálják egymást- aztán kifeküsznek a napra, és melegednek, és gyönyörrel élvezik a meleget, a fényt... Nem lennél inkább macska, mint ember, Mátyás?

MÁTYÁS Á, jelentem, én annak is csak egy félsüket, féleszû kandúr lennék...

ELEK És inkább egy szép, charmos nô, mint ember?
Mátyás erre csak csuklik egyet.

ELEK Na jó. Azért holnapra hagyj egy kicsit ebből a törkölyből.

MÁTYÁS Dehát mondom, hogy a szilva is kiömlött, amikor...

ELEK Jó, jó, jó.
Mátyás összeszedi a poharakat, indul kifelé.

ELEK Aztán kicsit keféld le a téli kabátomat!

MÁTYÁS Igenis!
Mátyás az ajtót nyitva hagyja.

Elek kihörpinti a maradék pálinkáját, rágyújt, feláll, az ablakhoz sétál.

ELEK Fényes aranytrónuson, drágakövek káprázatában, a mandarinok körében ül a mennyország fia, egy szép, kövér kandúr. Napnak véli az ember, és azt a napot csillagok veszik körül. A mandarinok komoly, megfontolt dolgokról tanácskoznak, de a kandúr gondolatai a nyitott ablakon elmenekülnek.

A porcelánból való pavilonban, lombok között, a hölgyei körében gömbölyödik a császárné, színei, mint a lótuszvirág. A császárné tûnôdik, hogy szerelmes kandúrja nagyon sokáig marad a tanácsban, és kedvetlenül nyalogatja a bundáját.

Az illatnak egy lehelete cirógatja meg a kandúr orrát.

" A szerelmesem egy sóhajával vágyának illatát küldi nekem."

És a császár kandúr, drágaköveinek fényében ragyogva, a porcelán pavilon felé megy, és nem törôdik azzal, hogy a mandarinok csendben és meglepetten egymásra néznek.

Elek kinyitja az ablakot, kiszagol a novemberi hidegbe. Aztán játékból félig nyávogva, félig vonyítva szegi fel a fejét.

ELEK Nyáuuu! Nyáuuuuu!

Mátyás jön vissza a télkabátért. Döbbsen torpan meg, ám amikor Elek visszafordul, és nyájasan rámosolyog, megnyugszik, a télkabátot magához véve távozik, csaknem hasraesik a küszöbön.

MÁTYÁS Bocsánat...
Mátyás becsukja az ajtót.

NYOLCADIK JELENET

Elek eljön az ablaktól, közben zakója belső zsebéből tárcát vesz elő, megnézi, mennyi pénz van benne. A tárcát leteszi az íróasztalra, egy fiókot nyit ki, további bankókat tesz a tárcába. Közben.

ELEK Azelőtt, a béke utolsó éveiben, hihetetlen vidámság volt ebben a kis városban, úgy emlékszem. Unalmas volt itt, de azért vidám. Például hihetetlen sok ember korzózott esténként a Lloyd kávéház környékén! Aztán bent a Lloydban! Ott mindenki ismert mindenkit, és persze azt is tudták, kinek mi a pénzértéke.

A tárcát visszateszi a zsebébe, visszaül a kisasztalhoz, vár, tovább cigarettázik.

ELEK És én mennyit cigarettáztam ottan! És megtanultam minden kávéházi trükköt!
Vajon él-e még Neuhausné önegysága? Kimondhatatlan mulatság volt őt figyelni. A fején ott fehérlett a Zrínyi Miklós hatalmas kócsagforgója. És amikor evett! Egy hosszúkás, fehér valamit akart a szájába kényszeríteni vagy begyömöszölni. De nem ment! Ezért némi küzdelem után elhatározta, hogy egész szélességében széthúzza a száját, és aztán azzal a mozdulattal, amellyel a falusi tehének a szűk kapu nyílásán egymás után a kapuba illesztik a szarvukat, nagy erőlködéssel a szájába illesztette azt a nagy, fehér valamit, ami nem lehetett más, mint egy porcukorral behintett óriáskifli. Ez a kifli itten a Lloyd specialitása volt. No most Neuhausné átlagban három ilyen óriással vette fel a a harcot naponta! Mi ez, ha nem egy heroikus hősről szóló népmese, hölgyeim, és uraim?!

Elek mosolyogva szívja meg a cigarettát, várakozik.

ELEK Azért régen csak szép volt az élet. Jó volt egy fárasztó nap után pihenni az árnyas fák alatt, az eget látni, a gyepet nézni és pihenni, és beszélgetni, mialatt a virágok nyílnak, a sárgabarackok érnek, és az est leszáll, denevérek röpködnek a fák körül, a homályban a szarvasbogarak, az orrszarvú bogarak, és az ő zúgásuk hallatszik, miközben feljönnek a csillagok, és a gallyak között lehetett keresni egy szép, kékesen sziporkázó csillagot, amely állani látszik, és várja, várja, hogy emitten elaludjunk, és akkor amottan felébredjünk, és újra a Vegán legyünk, a Vegán, ahol a világ a miénk, ahol mindig békesség van, örökké béke, ahol nincsen háború, nincsen öregség, nincs elmúlás, ahol a szerelem nem gyötrelem...

Jaj, miért is vágyódtunk el onnan ide, ha most visszavágyunk innen oda?! Mért kívánkozik az ember a Paradicsomból minden áron a kietlen pusztába, a mennyországból a hideg Pokolba? Ez is egy átok?

Ha az isten mindent megbocsát, mért nem bocsátotta meg azt a kis butaságot, hogy gyermeki ostobasággal egyetlen tilalmát szegtük? Mért dobott minket a sátánnak?

Ezért kell szeretnünk és meghalnunk is ezért kell? Micsoda cirkusz ez? Szánalmas karnevál.

Elek elnyomja a cigarettát. Ölbe teszi a kezét. Felnevet.

ELEK Nyáuuu, nyáuuu!

Az asszony jön be, hozza a télikabátot.

ASSZONY Jól hallom. Maga most meg nyávog.

ELEK Nincs halál.

ASSZONY Attól maga még meghalhat, ha tüdőgyulladást is kap.

ELEK Süt a nap.

ASSZONY Fél óra múlva lemegy.

ELEK Hát ha dolga van, hadd menjen, nem igaz?

ASSZONY Örülök, hogy megint tréfálkozik.

Elek feláll, kéri a télikabátot, amíg az asszony rásegíti.

ELEK Tudja, mikor jöttem én erre rá úgy a lelkem mélyéig igazán? Vagy tíz éve. A Bristol kávéházban reggeliztem éppen.

ASSZONY Hogy nincs halál?

ELEK Tél volt akkor is. Reggeli előtt még sétáltam egyet a Duna partján. Néztam az én folyómat, láttam, ahogy lustán hordja a jégtáblákat az én falum, Ercsi felé. Tudja, ahol édesanyám és apám alusznak.

ASSZONY Tudom.

ELEK Igen, azt hiszem, Maeterlich hitette el véglegesen velem, hogy ôk is csak alusznak. Hogy a rájuk való emlékezésre fölébrednek és látnak minket.

ASSZONY Kár, hogy ôk nem tudnak magára szólni.

ELEK Nem- nincs halál. A halál is csak egy mese, és a mese, az örökké való. A mese az élet. A szüleim a földben vannak, a gyermekeim is a földben vannak, a barátaim is a földben vannak, és most mégis itt vannak velünk, tehát élnek, tehát nem haltak meg, csak nekünk nincs szemünk, hogy lássuk ôket, hiába sütött ki a nap, a szemünk elôl nem szárította fel a ködöt.

Eleken rajta van a télikabát. Indulna, ám az asszony megállítja, egy meleg sálat vesz elô.

ASSZONY Várjon még! A nyaka teljesen mezítelen.

ELEK Igen. Szeretem a Bristolnak azt az ablakát. Onnan látni a Szent Gellért hegy sziklatömegeit. Aztán szeretem a Ritzet is! Az aztán egy parvenü hely! Csupa olyan senki jár oda, mint jómagam. Viszont a főpincér ott úgy van öltözve, mint valami angol külügyminiszter, a modora is ilyen. Halk hangon utasítja a többi kiszolgáló urat, akik között nem ritka a román miniszterelnök, vagy a portugál nagykövet sem...

ASSZONY Jaj, a maga humora...!

ELEK Mért, maga mindig is kedvelte az előkelő cselédeket.

Az asszony a meleg sállal jól bebugyolálja Elek nyakát is.

ASSZONY Komolyan hová indul?

ELEK Hát a Lloydba! Isten velem!

Elek indul, az ajtóban visszafordul.

ELEK Nem tart velem?

ASSZONY Komolyan hív?

ELEK Ha megígéri, hogy nem szól rám kétpercenként, ha rágyújtok...

ASSZONY De ha árt...!

ELEK Majd jövök.

ASSZONY Ne! Két percet kérek!

ELEK Annyira nem kell sietnie.

Az asszony kisiet a szobából, Elek visszaballag. Megáll, kigombolja a kabátot, kilazítja a sálát, visszaül a kisasztalhoz. Tûnődik, feláll, megkerüli az asztalt, végigböngészi a listát, sóhajt.

KILENCEDIK JELENET

ELEK Legyen maga boldog! Azt hittem, nélkülem a te világod sötét lesz. Nem látsz majd, és a szépséget is elvesztenéd ezen a földön. Azt hittem, csak én, csakis én tudok a te "tisza" lelkednek szépséget adni. Amely szépségek mind a te lelkedből, testedből sugároznak reám, és én csak visszaadom neked azt, amit te nekem adtál. Nélkülem nem látnál, mert a mi szemeink, a mi jó testvérszemek, csak együtt látnak igazán és híven. Árnyék borulna a szemedre, mert nem én nézek veled. Árnyék borult a szememre, mert nem nézel velem te. Azt hittem, páros volt a mi négy szemünk. Vak voltál nélkülem te? Nem. Vak vagyok nélküled én. Lásd, keserűségemben elvesztetted szépséged minden bájosságát! Én nélküled elvesztettem a lelkem egyensúlyát, mert te voltál, aki miatt semmi kis sorsom csapásait egy zokszó nélkül eddig túrtam, bírtam...

Lásd, botorkálva, már minden fûszálba is megbotolva esek el én, zuhanok arccal a kemény földre, sárba! És nyitott szemmel látom a földben, a sár alatt a pokol sötétjét. A te nemes szépségedbe kapaszkodtam, benned rimánkodva éltem, és most gyenge kezem immár csak a sarat markolja, miközben én üvöltök haldokolva...mint szegény fiam üvölthetett a fronton, a híg sarat markolva, haldokolva...

Ha meghalok, ôt akarom magammal vinni, az ő emlékét, és nem a tiédet. Te legyél csak boldog.

Elek felveszi a listát az asztalról, kettétépi, eldobja, nézi, hogyan bucskáznak alá a levél darabjai.

ELEK A maga ágya körül, amíg maga alszik, járjanak tovább is, amíg maga csak él, az angyalok lábujjhegyen! Nézze, kérem, ennél szebbet nem kívánhatok magának. Aztán...a pokolban találkozunk.

Elek otthagyja az íróasztalt. A díványhoz megy, leül.

ELEK Vajon mit kerestél te a saját történetemben? Nos? Tékozló fiú? A legkisebb, a harmadik királyfi? Tudod már rá a választ? Több, mint ötven évig csak kerested, kutattad, mindhiába. Egy oly korban, ami nem kedvez a tékozló ifjakkak. Hős akartál lenni? Az hát! De minek a hőse?!

Elek sóhajt, oldalt ledől a díványra.

ELEK Varjúkirály, varjúkirály, mondd meg nékem, mi az én szép, az én nagy feladatom a világban! Ám a varjúkirály csak ül föld rögéből emelt trónusán, közönyösen néz rám, és hallgat.

Elek hanyatt fekszik, dúdolva.

ELEK Kár, kár, kár, hogy nem tettél soha próbára, gôgös varjúkirály...

Csend. Elek mintha elaludt volna.

ELEK Talán csak végsô kétségbeesésemben találtam meg magát. Dehát a maga iránt érzett szerelmem pont olyan lett, amilyen az életem, nagyságos asszony. Történet nélkül való. És most nehogy azt higgye, hogy az önsajnálát rezegetti a hangszálaimat! Ez a tényállás. A hideg tényállás. Bíró úr! Én, Gozsdu Elek királyi ügyész, minden súlyosbító és enyhító körülményt figyelembe véve az ön előtt álló elitéltre a legsúlyosabb büntetést javaslom. Számûzetés. Örökös számûzetésre a Vegáról. Ja, mellékbüntetésként kötél általi halál. Végeztem. Zokogj, bûnös lélek! Kár, kár, kár!

Elek hunyt szemmel mosolyog. Csend.

ELEK Igen. Egy arany almafa alá ülünk. Én cirógatom a meztelen lábaidat. Aztán a tenyeremmel cirógatom az almából metszett szelvényhez hasonló halmodat. És gyöngéd nyomással

érezem a kicsi, a finom metszésû kagylód két ellipszis ívét, és az ívek között a cikam magjához hasonló, vérpiros bimbót, és a te édes, szép tested remegni kezd...

Csend. Az asszony jön be átöltözve, kabátban. Hökkenten áll meg.
ASSZONY Elek! Maga...alszik?

Elek lassan felül, az asszonyra néz, a fejét rázza.
ELEK Nézze, kérem! Tudja azt maga, hogy...én még soha nem jártam... például Bozenban?